

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria –Vlada-Government

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë
Ministarstvo Trgovine i Industrie
Ministry of Trade and Industry

Drejtoria e Akreditimit e Kosovës
Direkcija za Akreditaciju Kosova
Directorate of Accreditation of Kosovo

Izveštaj Generalne Direkcije za Akreditaciju Kosova za 2015. godinu

Sadržaj:

1. Opis aktivnosti realizovanih tokom ove godine	2
1.1 Nadzor	2
1.2 Ocene	3
1.3 Akreditacije.....	4
1.4 Aplikacije za akreditaciju	4
1.6 Tabelarni prikaz aktivnosti DAK.....	5
1.7 Grafički prikaz aktivnosti DAK.....	5
2. Realizacija budžeta DAK za 2015. godinu.....	6
3. Opis projekata sa donatorima – prednosti i izazovi.....	7
3.1 PTB (Nemački Institut za Standardizaciju)	7
3.2 FMG (Slobodno kretanje robe i usluga), projekat Evropske Komisije	7
4. Učešće na regionalnim/evropskim i međunarodnim sastancima.....	8
4.1 Saradnja DAK-a sa Evropskim i međunarodnim nivoom	8
5. Aktivnosti planirane za 2016. godinu.....	9
5.1 Budući ciljevi i aktivnosti DAK	13
5.2 Saradnja DAK-a sa državnim organima	13
5.3 Ostale aktivnosti DAK-a.....	13
5.4 Izazovi DAK-a.....	14

1. Opis aktivnosti realizovanih tokom ove godine

Direkcija za Akreditaciju Kosova (DAK) 2015. godinu uspešno je zaključila. O ovome svedoči povećanje broja Tela za ocenu usaglašenosti koje su akreditovane tokom ove godine, kao rezultat intenzivnog rada osoblja DAK i sve većeg interesovanja poslovnih sektora da budu akreditovani. Tokom 2015. godine DAK je realizovala:

- 1.1** 22 redovna nadzora (18 Laboratorija za testiranje i 4 Tela za inspekciju);
- 1.2** 10 ocena (8 Laboratorija za testiranje i 2 tela za inspekciju);
- 1.3** 13 akreditacija (11 LT i 2 TI), (9 novih akreditacija, 3 re-akreditacije, jedno proširenje oblasti, 3 laboratorije Agencije za Forenziku);
- 1.4** 13 aplikacija za akreditaciju (12 LT i 1 TI).
- 1.5** 1 suspenzija akreditacije

Tokom ovog perioda u DAK-u ne samo što su se povećale aktivnosti akreditovanja laboratorija za testiranje, već su se povećale i aktivnosti ocene Tela za inspekciju.

Aktivnosti DAK-a tokom ove godine bile su:

1.1 Nadzor

- 1.1.1** LT/42/024, Laboratorija za analize nafte i tečnih naftinih derivata, "Kosova-Lab"20.01.2015
- 1.1.2** LT/40/021, Laboratorija za analize nafte i naftinih derivata, "SIERRA LAB", 22.01.2015
- 1.1.3** LT/37/33, AUV, Laboratorija hrane i veterinarstva, 11 i 12.02.2015

- 1.1.4** LK/38/022, Laboratorija "ERAMET", Laboratorija za kalibraciju mase i kalibraciju zapremine, 19.02.2015,
- 1.1.5** LT/46/023, N.SH."ETL-KOSOVA", Laboratorija za ispitivanje građevinskih materijala i betonskih konstrukcija, 27.02 i 02.03.2015
- 1.1.6** LT/62/32, "ADEAGROUP" D.O.O, Laboratorija za hemijske i mikrobiološke analize vode, 17.03.2015
- 1.1.7** LT/56/34, DVV-MPŠRR, Laboratorija za testiranje vina, 19.03.2015
- 1.1.8** LT/50/27, SharrCem D.O.O TITAN GroupCompany, Laboratorija za hemijske i fizičko-mehaničke analize cementa, 31.03.2015
- 1.1.9** Telo za inspekciju "Saybolt Pan Adriatika" za inspekciju kvaliteta i kvantiteta tečnih naftnih goriva i inspekciju kvaliteta tečnih naftnih gasova, 20 i 21.01.2015.
- 1.1.10** Telo za inspekciju: "ADRIAINSPEKT KOSOVA " D.O.O, za inspekciju kvaliteta tečnih naftnih goriva i inspekciju kvaliteta tečnih naftnih gasova, 02.04.2015.
- 1.1.11** LT/51/26, NSH "Agrovet", Laboratorija za testiranje agrogeološke, agroekološke, tehnološke materijale, hranu i vodu, 16 i 17.04.2015
- 1.1.12** LT/73/36, N.P.N "AK-COMPANY" D.O.O, Laboratorija za testiranje betona, njegovih proizvoda i bitumenskih mešavina, 23.04.2015
- 1.1.13** "KPUInspect ", D.O.O., za inspekciju kvaliteta tečnih naftnih goriva i inspekciju kvaliteta tečnih naftnih gasova, 21.05.2015
- 1.1.14** LT/69/37, StonecastleVineyards&WineryL.L.C, Laboratorija SCV&W za analizu fizičko-hemijskih svojstava vina i jakih alkoholnih pića, 02.06.2015
- 1.1.15** Telo za inspekciju za homologaciju vozila "QAK", 16.06.2015.
- 1.1.16** LT/64/38, "EUROLAB" D.O.O, Laboratorija za tehničke kontrole vozila, 29.06.2015
- 1.1.17** LT/72/39, NTP „Ballkan Petrol”, Laboratorija za analize ulja, 27.07.2015
- 1.1.18** LT/53/29, N.SH"Test & Ing", Laboratorija bitumenskih mešavina i geomehaničkih istraživanja, 18.08.2015
- 1.1.19** LT/67/41, "FERPLAST", Laboratorija za kontrolu plastičnih masa, 01.09.2015
- 1.1.20** LT/74/40 IKSHPK-Centar Laboratorija za testiranje, 26, 27 i 28.10.2015
- 1.1.21** LT/76/42 IMN"Test-Beton" D.O.O Laboratorija za ispitivanje građevinskih materijala, betona, asfalta i agregata, 05.11.2015
- 1.1.22** LT/55/30 Ex Fis Labs, Laboratorija za analize nafte, 05 i 06.10.2015

1.2 Ocene

- 1.2.1** LT/82/45, Laboratorija "MS Laboratory", Laboratorija za testiranje, pšenica, brašno, mekinje dana 14 i 15.01.2015
- 1.2.2** LT/91/XX, "FERTEST", Laboratorija za građevinske materijale, 15.04.2015
- 1.2.3** LT/94/XX, "GEOKOSA&A", Laboratorija za testiranje geomehanike, 19 i 20.05.2015
- 1.2.4** LT/ 89/5XX Korporacija Sara&Meti, Analitička poljoprivredna i prehrambena laboratorija, 04 i 05.06.2015
- 1.2.5** LT/ 88/XX, IBMS, Laboratorija građevinskih materijala, 03 i 04.06.2015
- 1.2.6** LT/ 92/XX, "IBK"-MPŠRR, Laboratorija za analize i laboratorija za seme , 22,23 i 24.06.2015
- 1.2.7** Telo za inspekciju "PRI INSPEKT" za inspekciju – verifikaciju kvaliteta tečnih naftnih goriva, 10 i 11.06.2015.
- 1.2.8** Telo za inspekciju "Fitorja Sh.p.k" za homologaciju vozila, 17 i 18.06.2015.

1.2.9 Za proširenje delatnosti za još tri laboratorije: LT/60/46, Kosovska Agencija za forenziku – AKF, Laboratorija za daktiloskopiju i traseologiju, 01-04.09.2015; Laboratorija sumnjivih dokumenata i rukopisa, 14-18.09.2015; Laboratorija za balistiku, 19-23.10.2015

1.2.10 LT/ 86/XX Kosovska Agencija za medicinske proizvode i opremu, Zvanična laboratorija za kontrolu kvaliteta medicinskih proizvoda i opreme 13 i 14.10.2015

1.3 Akreditacije

1.3.1 LT/83/44, IMK"Ballkan Projekt", Laboratorija za ispitivanje građevinskog materijala i geološka i geomehanička istraživanja, 03.03.2015

1.3.2 LT/82/45, Laboratorija "MS Laboratory", Laboratorija za testiranje pšenice, brašna i mekinja, 04.03.2015

1.3.3 Telo za inspekciju "D - Inspect" D.O.O, za inspekciju kvaliteta tečnih goriva nafte i njenih tečnih gasova, akreditovano dana: 23.03.2015.

1.3.4 LT/60/46, Kosovska Agencija za Forenziku – AKF, Laboratorija za DNA/Serologiju i laboratorija za hemijske analize narkotika, 28.04.2015

1.3.5 LT/84/47, Carina Kosova, Laboratorija za testiranja nafte, 29.04.2015

1.3.6 LT/91/48, "FERTEST", Laboratorija za građevinske materijale, 15.04.2015

1.3.7 LT/94/49, "GEOKOS A&A", Laboratorija za testiranje geomehanike, 19 i 20.05.2015

1.3.8 LT/ 89/50, Korporacija Sara&Meti, Analitička poljoprivredna i prehrambena laboratorija, 04 i 05.06.2015

1.3.9 PRI INSPEKT, Telo za inspekciju, za inspekciju kvaliteta nafte i naftinih derivata, 10.07.2015

1.3.10 FITORJA, Inspekcija za homologaciju vozila, 13.07.2015

1.3.11 NSH "IBMS LT/ 88/51, NSH "IBMS", Laboratorija građevinskih materijala i struktura, 13.07.2015

1.3.12 LT/ 92/52, "IBK"-MPŠRR, Laboratorija za analize i laboratorija za seme, 24.11.2015

1.3.13 LT/60/46, Kosovska Agencija za Forenziku – AKF, sa tri laboratorije: Laboratorija za daktiloskopiju i traseologiju; laboratorija za dokumente i rukopise; Laboratorija za balistiku

1.4 Aplikacije za akreditaciju

1.4.1 Kosovska agencija za medicinske proizvode i opremu, zvanična laboratorija za kontrolu kvaliteta medicinskih proizvoda i opreme, 05.01.2015

1.4.2 "PRI-INSPEKT" TI-Inspekcija tečnih naftnih goriva, 03.03.2015

1.4.3 "IBMS", Institut za građevinske materijale i strukture, 23.03.2015

1.4.4 Korporacija Sara&Meti, Analitička poljoprivredna i prehrambena laboratorija, 23.03.2015

1.4.5 "Adria Inspekt-Kosova", TI Nizak napon, 30.03.2015

1.4.6 "Fertest" D.O.O, Laboratorija za testiranje građevinskih materijala, 03.04.2015

1.4.7 "IBK"-MPŠRR, Laboratorija za analize i laboratorija za seme, 10.04.2015

1.4.8 Aplikacija tela za inspekciju "RGHKosovo" D.O.O, za inspekciju kvaliteta čvrstih goriva – uglja i tečnih goriva, 20.04.2015.

1.4.9 "GeokosA&A", Laboratorija za geomehaničke analize tla tokom bušenja tla, 29.04.2015

1.4.10 "FITORJA" D.O.O, TI za homologaciju vozila, 15.05.2015

1.4.11 Fabrika vode "APRO" D.O.O, Laboratorija za analize vode Drini i Bardhe, 27.05.2015

1.4.12 KRU "Radoniqi" AD, Laboratorija za fizičko-hemijske i bakteriološke analize vode, 19.06.2015

1.4.13 GETEST D.O.O, Ispitivanje građevinskih materijala i konstrukcija, 07.09.2015

1.5 Suspenzija akreditacije

1.5.1 LT/76/42 IMN"Test-Beton" D.O.O Laboratorija za ispitivanje građevinskih materijala, betona, asfalta i agregata, shodno odluci od 01.12.2015

1.6 Tabelarni prikaz aktivnosti DAK

Tab.2. Tabelarni prikaz aktivnosti DAK u procedurama ocene Tela za Ocenjivanje Usaglašenosti (TOU).

Akreditacije (LT)	6
Akreditacije (TI)	3
Re-akreditacije (LT)	3
Proširenje delatnosti akreditacije (LT)	1
Nadzor (LT)	17
Nadzor (LK)	1
Nadzor (TI)	4
Suspenzija (LT)	1
Ocene TOU-a (LT i TI)	10
Aplikacije za akreditaciju (LT dhe TI)	13

1.7 Grafički prikaz aktivnosti DAK tokom 2015. godine

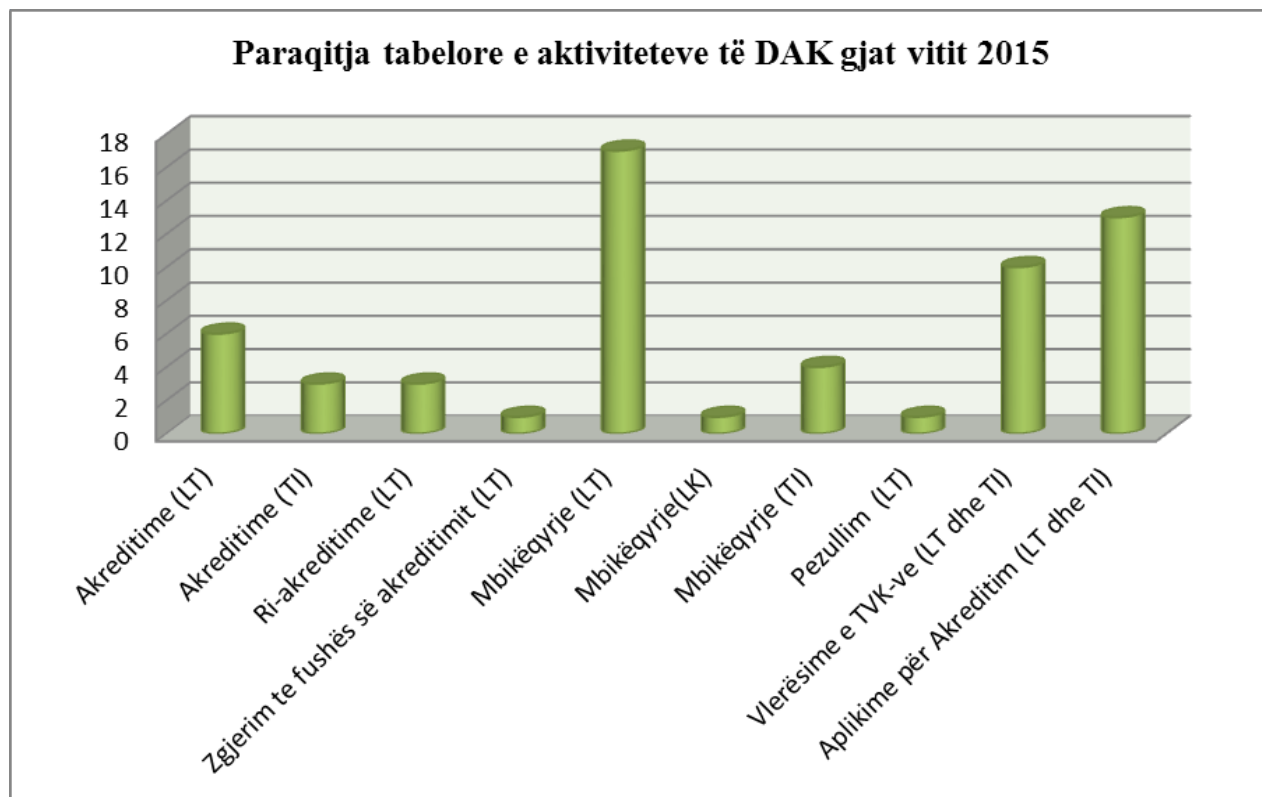

Fig.1 Grafički prikaz aktivnosti DAK u procedurama ocene (TOU), LT (Laboratorija za testiranje), TI (Telo za inspekciju), LK (Laboratorija za kalibraciju).

2. Realizacija budžeta DAK-a za 2015. godinu

Tab. 2. Budžet za 2015. godinu i njegova realizacija po budžetskim stavkama

	Odobrenje	Budžetsko smanjenje	Planiranje	Trošak
Plate	51,400.00	52,789.50	43,810.61	43,810.61
Troškovi putovanja u inostranstvo	11,523.00	12,481.00	12,481.00	10,728.46
Razni intelektualni i savetodavni troškovi-kontraktovani	2,695.00	2,695.00	2,545.00	1,050.00
Troškovi za članstvo	6,250.00	6,250.00	6,250.00	5,960.94
Izdanja i publikacije	1,000.00	1,000.00	1,000.00	304.00
Službeni ručkovi	1,055.00	1,055.00	1,055.00	-
Robe i usluge	22,523.00	23,481.00	23,331.00	18,043.40
Ukupno	73,923.00	76,270.50	67,141.61	61,854.01

Tokom ove godine DAK je od odobrenog budžeta za plate i dnevnice od **67,141.61€** potrošila **61,854.01€** ili 92.12%. Budžet DAK-a nije realizovan 100% zbog pomoći realizovanih projektom FMG. Inače, proteklih godina uvek su nas finansijski pomagala odeljenja unutar MTI da bismo realizovali planom predviđene aktivnosti.

Od plana predviđenog za 2015. godinu, jedino plan za treninge koje nudi DAK za zainteresovane predstavnike i one iz TOU-a nije potpuno sproveden. Od 2 predviđena treninga za standard SK ISO/IEC 17025 i jednog za standard SK ISO/IEC 17020, održana su 2 (po jedan za svaki standard) a jedan nije održan zbog mnogih aktivnosti DAK-a. Nadamo se da ćemo do kraja ovog meseca održati i taj trening.

3. Opis projekata sa donatorima – prednosti i izazovi

3.1 PTB (Nemački Institut za Standardizaciju)

Projekat Nemačkog Instituta Metrologije je: **Promotion of regional cooperation in South East Europe in the field of quality infrastructure**. DAK je u ovom projektu od 2006. godine, i po svim predviđanjima ovaj projekat će se završiti 2016. godine. U ovom projektu direktno su učestvovali: Kosovo, Albanija, Makedonija, Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, a podršku projektu su dali: Turska, Grčka i Hrvatska. Treninzi su predviđeni u godini (obično 4 – 6 treninga sa po dva učesnika) na predlog zemalja učesnica, shodno potrebama, i prostom većinom se odlučivalo o vrsti treninga. Zemlje domaćini treninga određivali su se shodno željama gore navedenih zemalja ali i konsenzusom.

Tokom ove godine, uz podršku ovog projekta službenici DAK-a učestvovali su na sledećim treninzima:

- 3.1.1 Trening za standard ISO/IEC 17025, na temu: Razmena iskustava glavnih ocenjivača, 10 i 11 mart 2015, Priština, Kosovo, projekat PTB (2 službenika);
- 3.1.2 Trening za standard: ISO/IEC 17065 “Za proizvode organske poljoprivrede”, 27, 28 i 29 april 2015 Beograd, Srbija, projekat PTB (2 alužbenika);
- 3.1.3 Trening za propis CPR EC 305/2011 i ” Akreditacija TOU-a za građevinske materijale”, 25, 26, 27 i 28 maj 2015, Istanbul, Turska, projekat PTB (2 službenika).
- 3.1.4 Na treningu za računanje netačnosti merenja u mikrobiološkim analizama, 20-22.04.2015, Sarajevo, Bosna i Hercegovina, projekat PTB (jedan službenik, jedan ekspert);
- 3.1.5 Trening: “Flexible scope”, Atina, Grčka, 29 – 30 septembar 2015, projekat PTB (2 službenika).
- 3.1.6 Trening za standard SK ISO/IEC 15189, Tirana, Albanija 14-16 decembar 2015, projekat PTB (jedan službenik, jedan ekspert);

3.2 FMG (slobodno kretanje roba i usluga), projekat Evropske Komisije

Što se ovog projekta tiče, DAK je pomognuta u dva aspekta:

3.2.1 U ekspertizi (pomoć DAK-u sa ekspertima)

Tokom ove godine, DAK je pomognuta ovim ekspertima:

- 3.2.1.1 Daniela Ionescu, izrada sistema upravljanja DAK-a
- 3.2.1.2 Maria Papatzikou, trening o standardu SK ISO/IEC 17011, interna revizija i razmatranje upravljanja.
- 3.2.1.3 Ardita Fuga, strategija za akreditaciju 2016-2020.
- 3.2.1.4 Okan Gumus, Uspostavljanje baze podataka akreditovanih TOU-a i onih koja nisu akreditovana.
- 3.2.1.5 Anni Dasho, “online” baza podataka akreditacije TOU-a.
- 3.2.1.6 Biserka Bajzek Brezak, Izrada “novog” zakona za akreditaciju.
- 3.2.1.7 Davor Zvizdic, trening o ILAC P10.

3.2.2 Učešće na treninzima i sastancima regionalnih i međunarodnih organa za akreditaciju

Projekat FMG, zbog veoma malog budžeta DAK-a, pomogao je službenike DAK-a da učestvuju na raznim treninzima i sastancima regionalnih i međunarodnih organa za akreditaciju. Tako su uz pomoć FMG, službenici DAK učestvovali na:

- 3.2.2.1 Lilestrom, Norveška, Komitet za komunikaciju & publikaciju (CPC), FMG.
- 3.2.2.2 Bern Švajcarska, “Tehnički komitet za sertifikovanje i inspekciju”, FMG.
- 3.2.2.3 Brisel, Belgija, Komitet EA za horizontalnu harmonizaciju, FMG.
- 3.2.2.4 Frankfurt, Nemačka, Mađunarodni forum za akreditaciju (IAF) i međunarodnu saradnju akreditovanih laboratorija (ILAC), FMG.
- 3.2.2.5 Malta, Komitet EA za komunikaciju i publikaciju, FMG.
- 3.2.2.6 Brisel, Belgija, Upoznavanje sa zahtevima za harmonizovanje standarda ISO/IEC 17011 i propisa 765/2008.
- 3.2.2.7 Temišvar Rumunija, “5-ta konferencija o testovima stručnosti –PT testovima”, FMG.
- 3.2.2.8 Lisabon Portugalija, “Tehnički komitet za sertifikovanje i inspekciju”, FMG.
- 3.2.2.9 Milano, Italija, Međunarodni forum za akreditaciju (IAF) i međunarodnu saradnju akreditovanih laboratorija (ILAC), FMG.

4. Učešće na sastancima regionalnih/evropskih i međunarodnih organizacija

4.1 Saradnja DAK-a sa Evropskim i međunarodnim nivoom

Prošle godine (Novembra 2014) DAK je po drugi put ocenjena od strane Evropske korporacije za akreditaciju (EA) za laboratoriju za testiranje. Sada se izveštaj ocene nalazi kod Task Force Group MAC Komiteta pri EA. Ovaj izveštaj će se razmotriti i na narednom sastanku komiteta MAC pri EA koji će se održati početkom 2016. godine, kada će se odlučiti o potpisivanju MLA (BLA), multilateralnog sporazuma sa EA (European co-operation for Accreditation) i u tom slučaju sertifikati koje će izdavati laboratorije za testiranje koje su akreditovane od strane DAK biće priznati u celoj Evropi a i u svetu, s obzirom da EA ima sporazum sa IAF (Svetska organizacija za akreditaciju) i sa ILAC (Međunarodna organizacija akreditovanih laboratorija), a DAK je članica obe međunarodne organizacije za akreditaciju.

Maksimalno angažovanje, nezavisno, profesionalno i kompetentno ocenjivanje omogućice DAK-u prihvatanje validnosti sistema akreditacije kako u regionu tako i šire i to će doprineti Kosovskoj ekonomiji i društvu u smanjenju troškova proizvodnje, zameni uvezenih sa domaćim proizvodima kao i u povećanju izvoza

Direkcija za Akreditaciju Kosova sarađuje sa svim telima za akreditaciju zemalja regiona i radi na institucionalizaciji ove saradnje potpisivanjem nekoliko sporazuma o saradnji. Osim regionalnog projekta PTB (Promotion of regional cooperation in South East Europe in the field of quality infrastructure) u kojem je DAK uključena od 2006. godine, sada će se DAK uključiti i u regionalnom projektu Quality Infrastructure in the Western Balkans, gde je CC ovog projekta za Kosovo predstavnik Divizije za infrastrukturu kvaliteta. Tokom ovog vremenskog perioda DAK je učestvovala na sastancima Evropske saradnje za akreditaciju (dva sastanka), na godišnjem sastanku IAF (International Accreditation Forum) - ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation)(dva sastanka), uz podršku projekta FMG. Sporazumi i članstva DAK-a:

- 4.1.1** MoU sa Generalnom Direkcijom za Akreditaciju (DPA) Republike Albanije
- 4.1.2** MOU sa Institutom za Akreditaciju Makedonije (IARM),
- 4.1.3** MOU sa Turskom Agencijom za Akreditaciju (TURKAK),
- 4.1.4** MoU sa Hrvatskom Agencijom za Akreditaciju (HAA),
- 4.1.5** MoU sa Rumunskim Telom za Akreditaciju RENAR,
- 4.1.6** Pridružena članica ILAC (International Laboratory Accreditation Co-operation),
- 4.1.7** Članica IAF (International Accreditation Forum),
- 4.1.8** Pridružena članica EA (European co-operation for Accreditation).

5. Planirane aktivnosti za 2016.godinu

Cilj		Aktivnosti		Vremenski period	Indikator merenja	Finansijski trošak	Uključene institucije	Povezanost sa Evropskom agendom	Povezanost sa ostalim strateškim dokumentima
1	Priznavanje od strane EU sertifikata za akreditaciju koje izdaju laboratorije za testiranje (potpisivanja MLA sa EA za laboratorije za testiranje)	1.1	Uspešan završetak procesa ocenjivanja od strane EA za laboratorije za testiranje i potpisivanje MLA sa EA	K4	1	4,500 €	DAK, EA	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		1.2	Akreditacija laboratorija za testiranje, kalibraciju, tela za inspekciju i zahteva FMG	K1, K2, K3, K4	13 TVK	7,000.00 €	DAK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		1.3	Razmatranje upravljanja, revizija sistema upravljanja DAK-a i FMG zahteva SK ISO/IEC 17011	K3	/	/	DAK	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		1.4	Uspostavljanje baze podataka za upravljanje procesom akreditovanja na elektronski način preko web stranice DAK	K4	1	5,000.00 €	DAK, MTI, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
2	Pripremanje "novog" zakona za akreditaciju i ostale podzakonske akte kao i potpuna harmonizacija sa propisom 765/2008 EU	2.1	Nacrt koncept dokumenta & za "novi" zakon za akreditaciju	K1	1	300 €	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		2.2	Diskusija sa interesnim stranama i odgovarajućim ministarstvima	K1	1	500 €	DAK, MTI, FMG, Ministrite e Linjes	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		2.3	Razmatranje nacrta zakona FMG komentara / primedbi i predloga	K1	1	500 €	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		2.4	Usvajanje zakona	K2	1	/	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		2.5	Izrada sekundarnih zakona	K3, K4	4	300 €	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
3	Proširenje delatnosti akreditacije za medicinske	3.1	Izrada dokumentacije koja se tiče akreditacije medicinskih laboratorija	K2	5	600 €	DAK, MSH, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë
Drejtoria e Akreditimit e Kosovës
Rr Muharrem Fejza p.n.
Lagjja e Spitalit
10000 Prishtinë/Republika e Kosovës
Tel: +381(0) 38 200 36 563
www.dak-ks.org

Ministry of Trade and Industry
Directorate for Accreditation of Kosovo
St Muharrem Fejza n.n.
Hospital Square
10000 Prishtinë/Republika e Kosovës
Tel: +381(0) 38 200 36 563
Web strana: www.mti-ks.org, www.dak-ks.org

Ministarstvo Trgovine i Industrije
Kosovsaka Direkcija za Akreditaciju
Ul. Muharrem Fejza b.b.
Naselje Bolnice
10000 Prishtinë/Republika e Kosovës
Tel: +381(0) 38 200 36 563

Ueb faqja: www.mti-ks.org , www.dak-ks.org Web page: www.mti-ks.org,

	laboratorije	3.2	Osnivanje novog tehničkog komiteta za akreditaciju medicinskih laboratorija	K2	1	300 €	DAK, MSH	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		3.3	Upošljavanje tehničkih ocenjivača za akreditaciju medicinskih laboratorija	K1, K2, K3, K4	2 deri5	300.00 €	DAK	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		3.4	Obuka ocenjivača za medicinske laboratorije	K1, K2, K3, K4	2	6,000.00 €	DAK, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		3.5	Studijska poseta za 2 ocenjivača DAK-a ocenjivanju medicinskih laboratorija pri telima za akreditaciju koje su potpisale MLA za tu laboratoriju.	K3, K4	2	6,000.00 €	DAK, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
4	Proširenje delatnosti akreditacije za akreditovanje Tela za sertifikovanje osoblja (TSO).	4.1	Izrada dokumentacije koja se tiče akreditacije TSO	K3	5	600.00 €	DAK, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		4.2	Osnivanje novog tehničkog komiteta za akreditovanje TSO	K3	1	300.00 €	DAK, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		4.3	Upošljavanje tehničkih ocenjivača za akreditaciju TSO	K1, K2, K3, K4	2 deri 5	300.00 €	DAK	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		4.4	Obuka ocenjivača za TSO	K1, K2, K3, K4	2	6,000.00 €	DAK, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		4.5	Studijska poseta za 2 ocenjivača DAK-a ocenjivanju TSO-a pri Telima za akreditaciju koja su potpisala MLA za TSO	K4	2	6,000.00 €	DAK, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
5	Informisanje interesnih strana o važnosti akreditovanja i koristi akreditacije	5.1	Redovni sastanci sa interesnim stranama (svakih 6 meseci)	K2, K4	2	1.000.00 €	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		5.2	Redovni sastanci sa predstavnicima državnih organa (zdravstva, životne sredine, hrane, izgradnje, i dr.)	K1, K2, K3, K4	6	300.00 €	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		5.3	Priprema letaka i promotivnih brošura	K1, K4	4	1.000.00 €	DAK, MTI	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		5.4	Promotivni događaji povodom međunarodnog dana akreditacije	K2	1	1.000.00 €	DAK, MTI, FMG	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		5.5	Priprema dokumentacije za klijente (štampane i elektronski).	K1	1	300.00 €	DAK	/	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020

6	Ispunjavanje obaveza članstva DAK-a u EA, ILAC& IAF	6.1	Učešće u EA, (tehničke komitete i generalnu skupštinu) i aktivnosti ILAC i IAF.	K2, K4	3	10.000.00€	DAK, FMG	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		6.2	Plaćanje tarifa za članstvo	K1		6,300.00 €	MTI, DAK, FMG, TVK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
7	Pružanje obuke od strane DAK za predstavnike TOU-a	7.1	Pružanje obuke za standard ISO/IEC 17025	K1	1	500.00 €	MTI, DAK, FMG, TVK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		7.2	Obuka o standardu ISO/IEC 17020	K1	1	500.00 €	MTI, DAK, FMG, TVK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		7.3	Pružanje obuke za standard ISO/IEC 17025	K2	1	500.00 €	MTI, DAK, FMG, TVK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		7.4	Obuka o standardu ISO/IEC 17020	K3	1	500.00 €	MTI, DAK, FMG, TVK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020
		7.5	Pružanje obuke za standard ISO/IEC 17025	K3	1	500.00 €	MTI, DAK, FMG, TVK	SSP i Izveštaj o napretku	Strategija i politike za akreditaciju 2016 - 2020

5.1 Budući ciljevi i aktivnosti DAK-a

U saglasnosti sa strateškim ciljevima i politikom kvaliteta, aktivnosti DAK-a će se u narednim godinama fokusirati na:

- 5.1.1 Izrada “novog” zakona za akreditaciju,
- 5.1.2 Dalje angažovanje za poboljšanje i sprovođenje procedura DAK-a i čitavog sistema akreditacije u DAK-u koji će se harmonizovati sa praksama EU,
- 5.1.3 Proširivanje aktivnosti na nove oblasti akreditacije na osnovu potreba interesnih strana,
- 5.1.4 Povećanje nivoa kompetentnosti svih učesnika u procedurama akreditacije kako stalnog osoblja DAK-a tako i spoljnih eksperata,
- 5.1.5 Unapređenje saradnje sa interesnim stranama (odgovarajuća ministarstva, potrošači i TOU-i kao i njihova udruženja) u cilju veće uključenosti svih interesnih strana,
- 5.1.6 Kontinuirano promovisanje važnosti akreditacije u infrastrukturi kvaliteta.

5.2 Saradnja DAK-a sa organima vlade

DAK nastavlja svoju saradnju sa državnim organima za sprovođenje procedura za akreditaciju za TOU, sa odgovarajućim organima vlade koji daju ovlašćenje za sprovođenje tehničkih propisa u bezbednosti hrane, industrijskih proizvoda bezbednosti sredine, zdravlja, zaštite potrošača i ostale nove oblasti od javnog interesa shodno Administrativnom Uputstvu Br. 00/2015 “O načinu ovlašćivanja Tela za Ocenjivanje Usaglašenosti “ na nivou Kosova. DAK za svoj prioritet ima povećanje saradnje sa Ministarstvom Zdravstva (MZ) i početak akreditovanja medicinskih laboratorija, predviđajući ih u uredbama MZ.

5.3 Ostale aktivnosti DAK-a

I ove godine Direkcija za Akreditaciju Kosova je svečano obeležila Međunarodni dan akreditacije. Ova manifestacija je podržana od strane projekta FMG (slobodno kretanje robe i usluga) Evropske Komisije. Na ovoj svečanosti prisutni su bili ministarka MTI g-đa Hykmete Bajrami, g-đa Corinne Deleu, predstavnik kancelarije EU na Kosovu, Daniela Clejanu, rukovodioc projekta FMG, predstavnici Tela za Ocenjivanje Usaglašenosti, predstavnici biznisa, predstavnici saveta za akreditaciju, profesionalnog saveta i tehničkih komiteta, predstavnici MTI, osoblje DAK-a i sredstva informisanja. Sastanak su otvorili predstavnici DAK-a a ministarka g-đa Hkmete Bajrami održala je govor u kome je naglasila važnost akreditacije i cele infrastrukture kvaliteta. Prisutnima je takođe predstavljen i kratak video materijal koji su pripremili IAF/ILAC, u cilju obeležavanja svetskog dana akreditacije. Na kraju ove svečanosti podeljeni su i sertifikati akreditacije za laboratorije za testiranje i tela za inspekciju koji su akreditovani u toku godine.

5.4 Izazovi DAK-a

- 5.4.1 Redefinisanje organizacione strukture DAK-a nakon nerešenih neusaglašenosti od strane ekipe za ocenjivanje pri EA i usvajanje nove organizacione strukture DAK-a od strane ministarke;
- 5.4.2 Potpisivanje multilateralnog sporazuma (MLA) sa EA (Evropskom korporacijom za akreditaciju) za laboratorije za testiranje;
- 5.4.3 Nastavak razmatranja sistema upravljanja DAK-a u zavisnosti od neusaglašenosti pronađenih od strane ekipe za ocenjivanje pri EA;
- 5.4.4 Uspostavljanje profesionalnog saveta Direkcije za Akreditaciju;
- 5.4.5 Obezbeđivanje eksperata sa strane za ocenu TOU-a;
- 5.4.6 Mali broj osoblja (angažovanje još najmanje dva službenika u DAK).

Ibush Luzha